

פחד דוד

פרשת תרומה

ב' אדר תשע"ה

755

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:54 | 17:09 | 16:59 | 17:12

מוציא שבת 18:07 | 18:09 | 18:08 | 18:10

רבינו תם 18:47 | 18:44 | 18:45 | 18:48

משכיל לדוד

מוסר השכל ממעשה המשכן

ולכאורה יכול היה ה' לברוא אותה לתמיד וכך תהיה מוכנת ומזומנת לצורך המשכן. ואם מטרתו של הקב"ה שתהיה נדירה ביותר ותייחד בכך שאינה נראית בכל מקום אלא רק למשכן, יכול היה להחביאה ביערות הרחוקים ולגלותה רק בזמן הקמת המשכן!?

ונראה להסיק מעניין זה שהקב"ה רצה ללמדנו שכשם שלמשכן היה צורך בדבר מסוים והוא עורות תחשים, ומכיוון שהיה חסר סוג עורות זה בעולם - הקב"ה ברא לשם כך בריאה מיוחדת, כך האדם שהוא בבחינת משכן מפני המוח שיש בו שהוא כארון הברית, העיניים שהם כמנורה, פה כשלחן וכו', עליו לברוא וליצור בקרבו כוחות מיוחדים ולהתעלות בעבודת ה' יתברך. ואף אם נחלש כוחו של האדם לא ירפה אלא יתאמץ ככוחותיו האחרונים שנשארו לו, וזה כאמור במשלי (ב, ד-ה) "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה - אז תבין יראת ה'", ומשמע שאם רוצה האדם להבין עד היכן עליו להתייגע בכדי לרכוש יראת שמים והבנה בתורה, ומה הם הכוחות העומדים לרשותו, ינסה לצייר בעיניו אלו כוחות היה משקיע בכדי לחפש כסף ומטמונים.

ונצייר לעצמנו אדם עייף עד מאוד שכל כוחותיו עזבו אותו זה מכבר ומכיוון שעייפותו הכריעה אותו הוא פרש מהכל והניח ראשו על מנת לנוח. ברי לכל שאם אותו אדם יקבל לפתע טלפון המבשר לו על זכייה גדולה בלוטו, מיד יתגבר כארי, ישכח את עייפותו הרבה וירוזף לממש את זכייתו מפני החשש ששעת רצון זו תחלוף ותעבור לה מן העולם. ומה כואב הדבר שישנם אנשים שכל ימיהם רצים אחר הכסף והעבודה, אך בהגיע הזמן בו עליהם לשקוד על לימודם, לפתע העייפות מכריעה אותם ואין הם יכולים להחזיק את עיניהם פקוחות כדי ללמוד תורה.

לפני שנים רבות התרחשה במכסיקו רעידת אדמה קטלנית בעיר התחתית, והותירה אחריה רבבות הרוגים ואלפי פצועים ואף המרכז המסחרי נחרב עד היסוד. סיפר לי אדם שהיה מארגן במרכז המסחרי מידי יום שיעור תורה ותפילת מנחה, שכשקרחה הרעידה הנוראה כל האזור נחרב כליל ואף הבניין שבו שכן המשרד שלו נחרב, ולתדהמת כל הנוכחים שם המשרד שבו התקיימו השיעורים נשאר שלם על עומדו כאילו דבר לא ארע, וכולם באו לחזות בפלא הגדול - היאך משרד בודד נותר שלם כאשר כל הסובב אותו נחרב עד היסוד.

ונראה שהדבר הוא כמו שאמרנו, שהיות ובמשרד הזה יצרו כוחות חדשים בעבודת ה' בכך שבמסירות נפש סגרו את העסקים ובאו לשמוע שיעור תורה ולהתפלל תפילת מנחה, על כן כוחות חדשים אלו נספגו בקירות המשרד חיזקו אותם והגנו עליו שלא יחרב.

והעולה מדברינו אלה שחובת האדם להיות בבחינת מוסיף ועולה בעבודת ה' וליבו יאה כתחנת כוח קטנה שכל הזמן בוערת ומוסיפה אהבת ה' ויראה, ואף אם לפתע תוקפת את האדם חולשה ורפיון, מיד יאזור כגבר חלציו ויתגבר כארי בעבודת ה' תוך שהוא ממציא ומיצר כוחות חדשים. ובזמן שהקב"ה מבחין במסירות נפשו של האדם, אזי הוא מעניק סייעתא דשמיא גדולה בבחינת "כל המוסיף מוסיפים לו".

"ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו". (שמות כה, לא)

בפרשה זו מצווה הקב"ה את משה רבנו על עניין המנורה, על אופן עשייתה והמורכבות שבה. הנה מצינו שהתורה מאריכה עד מאוד באופן עשיית המנורה כאשר היא מדגישה כל פרט ופרט ממראה המנורה על גביעיה כפתוריה ופרחיה. ויש להבין מפני מה האריכה התורה כל כך בפרוט מעשה המנורה, כאשר בפועל גלוי וידוע לפניו יתברך שמשו רבנו לא יידע ולא יוכל לעשותה, ואף שהארה את צורת המנורה בתבנית של אש, בסופו של דבר לקח משה רבנו כיכר של זהב וזרקו לתוך האש ובנס מופלא נעשתה המנורה מאליה. כפי שדרשו חז"ל על האמור בתורה "תיעשה המנורה" - מאליה, לפי שהיה משה רבנו מתקשה בה אמר לו הקב"ה השלך את הכיכר לאור והיא נעשית מאליה, לכך לא נכתב תעשה.

ומשום הכי קשה מה היה הצורך להאריך ולפרט במעשה המנורה בזמן שידוע היה לפניו ססופה להיעשות מאליה על ידי השלכת כור זהב לאש. ואם תאמר שפרטה התורה בכוונה תחילה כדי שנדע את מתכונתה ואת אופן עשייתה לדורות, הרי שהיה ניתן להאריך בכך בפרשיות ויקהל - פקודי ששם מדובר על עשיית המנורה בפועל.

ונראה לומר שהתורה באה ללמדנו מוסר השכל מעניין המנורה, שלמרות שמשו רבנו נתקשה במעשה המנורה וידע שלא יוכל לעשותה, למרות כן כתבה התורה באריכות, ומשה רבנו דרש בה וחקר אותה עד היכן שידו מגעת ולא פטר עצמו בכך שאין הוא מסוגל לעשותה. וכגון זה יש עלינו לדעת שאף אדם הלומד תורה אך אינו זוכה להבינה ולרדת לשורש עמקנותה, לא יתייאש ולא יתפרה, אלא ינסה שוב ושוב עד שיוארו עיניו ויזכה להבין. וזהו כפי שארע עם משה רבנו, שעל אף שידע שלא יוכל לחקור את עניין המנורה ולעמוד על בוריה, בכל זאת כתב ולמד זאת לעומק ובאריכות.

והנה אדרבה, אדם שיגע בתורה במקום אחד, התורה מבקשת מהקב"ה שיגלה לו סתרי תורה במקום אחר (סנהדרין צט, ב וברש"י שם). ונמצא אם כן שגיעת התורה בכל הכוח היא חלק בקניין התורה ועל אף שהאדם אינו מבין את חקר הדברים - מכל מקום מצוה גדולה היא עצם הדרישה והיגיעה. והוא שאמרה התורה (ויקרא כו, ג) "אם בחוקתי תלכו" ופירש רש"י - שתהיו עמלים בתורה. ונראה שזהו העיקר, להגיע לקנייני התורה על ידי עמל ויגיעה. וכן נאמר על התורה שהיא סם חיים לעוסקים בה.

וכן מצינו ביתרו שהלך לשיבת עתניאל בן קנז ולמד שם תורה (ילקוט' שופטים לח), ולמרות שלא הצליח להבין את דברי התורה על בוריים, לא עזב את השיבה אלא אמר אשב ואשמע אולי מן השמים יפתחו את ראשי ויוארו עיני. אמר לו הקב"ה - אתה מוסר את נפשך על שלי, חיך שתזכה שאלמדך את כולה.

ומובא בחז"ל שהתחש' נבראה לצורך הקמת המשכן ואחר כך נגנזה, ואם כן כל בריאתה היתה רק לצורך שעה.

הילולא דצדיקיא

ב - רבי ישראל אלתר מגור ה"בית ישראל"

ג - רבי אליעזר דא אבילא

ד - רבי יהודה לייב (שרה"ס)

ה - רבי חיים אבולעפיא

ו - רבי דוד פוברסקי ראש ישיבת פוניבז'

ז - משה רבינו ע"ה אבי הנביאים

ח - רבי אליהו הכהן מאיזמיר בעל "שבט מוסר"

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "וזה נתן חכמה לשלמה". (מלכים א; ה-ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על בנין בית המקדש הראשון שנבנה על ידי שלמה המלך, שהוא מענין הפרשה שבה מסופר על ענין בניית המשכן על ידי משה רבינו ע"ה.

"ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכתרו ברית שניהם". (מלכים א; ה. כו)

כיצד כרת שלמה המלך ברית עם נכרי?

השיב הרבי רבי בונים מפשיסחא זצ"ל, כי אמנם נאמר "ויכתרו ברית שניהם", ולא נאמר "ויכתרו שניהם ברית", משום שלמרות שהם כרתו ברית, בכל זאת נשארו "שניהם" בבחינת שני עולמות נפרדים.

הברית היתה אפוא בעלת אופי מדיני גרידא, ולא ברית רוחנית פנימית.

("מעיינה של תורה")

"הבית הזה אשר אתה בונה אם תלך בחוקותי ואם משפטי תעשה". (מלכים א; ו. יב)

השי"ת אמר לשלמה; אל תהא סבור כי בנין הבית נעשה על ידי הכסף והזהב הרב שהשקעת בו. כל אלה אינם אלא דוממים בלבד ולא בית מקדש.

רק "אם תלך בחוקותי ואת משפטי תעשה", בכך אתה בונה את הבית. וזה יביא לידי השראת השכינה ויעשה את הבית ל'בית המקדש'.

הרי בחומרים רוחניים אלה אפשר שיהיה מקדש אפילו לאחר החורבן, גם כאשר החומרים הגשמיים לא יהיו עוד, ואף אז יקויים "ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזוב את עמי ישראל".

("כוכב מיעקב")

שנת הארץ

מותר לשנות את מקומו של העציץ בבית לצורך סידור הבית, דהיינו להוריד עציץ מהשולחן לריצפה או להעלות מהריצפה לשולחן.

כמו כן, מותר להעביר עציץ מהחנות לבית או מבית לבית, כמו למשל מי שעובר דירה, ואין לחשוש מכך שהעציץ יוצא מתוך בית לרחוב כיון - שאין כאן כונה להוסיף בניקת העציץ. ויש אוסרים בזה בין בהעברה דרך כיפת השמים ובין בהעברה בתוך הבית, אף שאין כונה למלאכת הזריעה. לדעה זו מי שעובר דירה - צריך לעטוף את העציצים בניילון כדי למנוע תוספת יניקה בעת העברת הדירה.

אסור לקנות עציצים ממשלתה שאין לה הכשר, משום שיש חשש ששתלו את השתילים בשביעת באיסור. וכן משום מסייע לדבר עברה.

במסילה נעלה

השטר שנשלח משמים

חליפת השבת. הוצאתי את השטר מכיס החליפה וגיליתי לתדהמתי שמדובר בשטר בן מאה שקלים. לא האמנתי למראה עיניי, כיצד מצאתי במפתיע את הסכום המדויק לו אני זקוק, ודווקא בחליפה של שבת?!

רגעים ספורים לאחר מכן נתתי את סכום חמש מאות השקלים בידי היהודי שביקש את תרומתי, ומיד לאחריו נכנס לביתי יהודי נוסף שבישר לי בפנים מאירות שאשתו ילדה בשעה טובה ומוצלחת תאומים, מבלי שהתעורר כל צורך בנייתו ברוך ה'.

לשמע בשורתו המשמחת, עלה בזכרוני שבמוצאי שבת שעברה יהודי נרגש זה פנה אלי, נתן בידי תרומה בסך מאה שקלים וביקש שאברך את אשתו שתזכה ללידה קלה בשלום, ובלי סיבוכים.

מובן שברכתי אותו, ואחר כך מבלי לשים לב למעשי - הכנסתי את השטר לכיס חליפת השבת שלבשתי, ודבר קיומו נשכח ממני.

כשחשבתי שוב על פרטי המעשה הגעתי להכרה שבמעשה זה הייתה השגחה פרטית מופלאה. הקב"ה ידע שעתיד לבוא אלי ביום שישי יהודי שיבקש ממני תרומה, וכמו כן הקב"ה ידע שיחסר לי לצורך תרומה זו סך של מאה שקלים, ועל כן סובב משמים ששבוע קודם לכן, במוצאי שבת יהודי אחר יתרום לי את הסכום הזה שיעלם מעיניי כאשר אחפש אחריו בבית, וזאת כדי שאחליט להקדים את יציאתי למקווה ואלבש בגדי שבת.

כך, באופן מופלא אמצא את השטר שלו אני זקוק, ואתעורר למחשבה שהקב"ה הוא עילת העילות וסיבת הסיבות, המנהיג את עולמו ביד רמה ומכין צידה לדרך לכל אדם אשר בוטח בו.

לאחר שהגעתי להכרה זו, השבת עברה עלי בהתרוממות נפלאה. הרגשתי שהקב"ה הוא אבא טוב שמקדים רפואה לכל בעיה, ואשרי מי שזוכה להיות השליח שלו.

באחד מימי שישי ניגש אלי יהודי סמוך למקום מגורי, וביקש ממני תרומה. כיון שארנקי לא היה עימי ביקשתי ממנו להמתין, ותוך זמן קצר אתן בידו סך חמש מאות שקלים.

עליתי לביתי וניגשתי מיד לארנקי, אולם לצערי הרב נוכחתי לראות שמצויים בו רק שלוש מאות שקלים. לאחר חיפוש קל בביתי מצאתי שטר נוסף בן מאה שקלים, אך עדיין היו חסרים לי להשלמת הסכום עוד מאה שקלים, ועל כן הוספתי לחפש בביתי אחר הסכום הדרוש, אולם מאמצי לא נשאו כל פרי ולא מצאתי את מבוקשי.

כשראיתי שמיציתי את כל האפשרויות ובביתי אין עוד שטרות כסף - נכנסתי למבוכה רבה, הרי נקבתי בפני היהודי בסכום של חמש מאות שקלים, ומהיכן אשלים סכום זה עבורו?

בלית ברירה ובחוסר נעימות גדולה ביקשתי מהיהודי שימתין מעט, עד שאשתי תשוב מן המכולת שכן ייתכן שיש בידה סכום כסף נוסף.

נוסף על כך החלטתי להקדים את טבילתי במקווה, למרות שזהו דבר שאיני רגיל בו כלל וכלל. מזה עשרות שנים אני נוהג לטבול במקווה בערב שבת שעה אחת קודם כניסת השבת, ואילו אותה הזמן היה שש שעות קודם השבת, אולם כך עלה בדעתי באותו היום, וכך נהגתי.

מיד לאחר שטבילתי במקווה לבשתי את חליפת השבת שלי, ותוך כדי כך הכנסתי את ידי לכיס החליפה כדי לבדוק שאין מוקצה בכיס, או חפץ כלשהו שיהווה בעיה בטלטולו בשבת, כפי דברי הרמב"ם בהלכות שבת (יט. כו): "חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשיכה שמא יהיה שם דבר שכוח ויצא בו בשבת".

והנה, לפליאתי הרבה חשתי לפתע בשטר כסף המונח באחד מכיסים

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

ומה איתי?

מה שהותר לספר לשון הרע על העושה עוול לחבירו, זהו רק אם המספר טוב ממנו, אך אם הוא עצמו חוטא בעבירות אלו, אסור לו לספר, שבדאי אין כוונתו לתועלת, אלא לבזות את חבירו.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

חובת קיום ציווי ה' מבית ומחוץ

"ועשו ארון עצי שיטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו. וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב" (שמות כה, י-יא)

הקב"ה מצווה לבנות ארון עצי שיטים ולצפותו בזהב טהור מבית ומחוץ, וכמו כן לעשות עליו זר זהב סביב, וכידוע, ארון הקדש היה מונח בתוך קודש הקדשים והכהן הגדול היה רואה אותו רק פעם אחת בשנה ביום הכיפורים בימי מקדש ראשון, ואם כן לשם מה ציווי הקב"ה לצפותו בזהב ועוד לעשות עליו זר זהב סביב בזמן שהוא צפון בתוך קודש הקדשים ואף אחד אינו רואה אותו, מה בא ללמדנו כל היופי וההדר הזה למרות שהוא אינו נראה.

ונראה לומר בדרך המוסר שכל יהודי ויהודי הוא בבחינת ארון קודש המצופה זהב מבית ומחוץ, ועל כן על היהודי הירא לדבר ה' להקפיד בקיום מצוות התורה לא רק כלפי חוץ כשכולם רואים אותו, אלא גם בזמן שהוא נמצא ספון בביתו בחדרי חדרים ואף עין של בשר ודם אינה משגיחה אחר מעשיו. מפני שכידוע "עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים" (אבות ב, א). ודוד המלך אומר בתהילים (מ, ט) "ותורתך בתוך מעי", ומשמע, שהתורה צריכה להיות בתוך תוכו של היהודי פנימה כשם שספר התורה מצוי בתוך ארון הקודש.

וכמו כן חובה בכל בית יהודי להניח מזוזה על משקוף הדלת, משום שיש בכך רמז ואזהרה עבורנו שהקב"ה רואה אותנו ואת מעשינו גם שאנו נמצאים בתוך החדר פנימה, מפני שהיהודי אינו יכול להימלט אף פעם מחובת לימוד התורה וקיום המצוות וכשם שיש לקיים את המצוות בחוץ לעין כל, כך גם חובה להקפיד בקיומן בהיחבא ובסתר. ויסוד זה למדנו מארון הקודש המצופה זהב ועליו זר זהב על אף שהוא מצוי בתוך קודש הקדשים רחוק ומוסתר מעין כל, ועל אף שהמזוזה נמצאת על המשקוף מבחוץ ובתוך החדר אינה נראית הקב"ה יודע את הקורה בתוך חדריו חדרים.

וארע עמי באחד הפעמים בזמן שהותי במכסיקו שבאו לפני יהודים תושבי המקום כשכיפה חבושה על ראשם. והנה בשבת ראיתי אותם צועדים לבית הכנסת האזורי גלויי ראש, וכאשר הם הבחינו בי הם חשו שראשם מתחיל לבעור מפני הבושה שאראה אותם ללא כיפה לראשם. ואחד מהם הציע לשוב על עקבותיהם אך לא צלחה בידו משום שחברו שהלך עימו לא הכיר אותי ולא ידע מפני מה יש לברוח. וכאשר עמדנו זה מול זה הסרתי את כיפתי מתחת כובעי והנחתי על ראשו של אחד מהם והוא לא ידע את נפשו באותם הרגעים.

ואמרת לעצמי, הנה כך נראה אדם שלא מקפיד כל ימיו לשמור על מצוות התורה אלא רק לעיתים כשליבו חפץ בזאת, ואוי לה לאותה בושה וכלימה אשר תכסה את פניו לעתיד לבוא ולכן יש לאדם להקפיד שיהיה תוכו כבדו, אף כשאין מי שרואה אותו, מפני שמלא כל הארץ כבודו וה' יודע ורואה הכל, ואוי לאותה בושה ואותה כלימה שתהא לעתיד לבוא.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו". (כה. ב)

שלשה ריבויים אלו מאת כל איש - אולי שנתכוין הכתוב לרבות שלשה פרטים, שישנם בהדרגה משונה בדין הצדקות מכל ישראל, והם; היתומים, והנשים, והשוע.

היתומים כמו שאמרו במסכת בבא בתרא (ח:): אין פוסקים צדקה על היתומים ואם לעשות להם שם מותר. **הנשים** כמו שאמרו בסוף מסכת בבא קמא (ק"ט): שאין לוקחים מהנשים אלא דבר מועט. ואמרו עוד שם כי מועט ומרובה הוא לפי ערך מה שהם הנשים. וכמעשה רבינא שלקח שרשרות זהב מהם, ואמר כי בערך בני מחוזא דבר מועט הוא. **השוע** כמו שאמרו בבבא בתרא (ח:): שאסור לגבאי צדקה לתובעו ולגבות ממנו וכו'.

והנה בנדבת המשכן אמר ה' למשה, שיקח מהשלשה הנזכרים, והוא מה שריבה בשלשה הריבויים; יתומים, נשים, שוע. את לרבות הנשים, כל לרבות היתומים, איש אשר ידבנו לבו זה שוע כמשמעו, שמשלשתם יקח אפילו דבר גדול.

מן המעיין

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו". (כה. ב)

מובא במדרש שטען משה לפני הקב"ה: יכולים הם בני ישראל לעשותו? אמר לו הקב"ה: אפילו אחד יכול לעשותו, וזה שנאמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו".

ביאור הדברים מפרש בספר "אמרי שפר" ששאל משה: הלא מתוך קנאה ירצה כל אחד לעשות את השולחן או את הארון הקודש. ומה יעשה?

ועל כך השיב לו הקב"ה: אני מבטיחך שאפילו אחד מישראל יוכל לעשות הכל לבדו, הכל יביטו עליו בעין טובה ולא יקנאו אלא יהנו, כי לא ישימו לב על עצמם אלא כולם יחד ישמחו שמתמלא צפון ה' - ומה לי אם זה נעשה בידים שלי או של פלוני?!

"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד". (כה. ל)

אמרו בזוהר הקדוש (ג. רעב): שעת אכילה שעת מלחמה. שאין היצה"ר מצוי אלא מתוך אכילה ושתיה. מאי תקנתיה? יקיים בעצמו (יחזקאל מא, כב) "זה השלחן אשר לפני ה'" - וישא פניו אל ה'. ויהיה מורא שמים עליו. ובזה מובטח הוא שלא יחטא.

לאור דברי הזוהר, מפרש רבי אליעזר פאפו זצ"ל את הפסוק "ונתת אל לבך כי על השלחן שעת אכילת לחם שעת מלחמה. והתקנה לזה היא פנים לפני תמיד". שיהיו פניך אל ה' בקיום הכתוב (תהלים ט"ז) "שויתי ה' לנגדי תמיד".

"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד". (כה. ל)

מה טעם יש בהנחת לחם פנים על השולחן במשכן?

בענין זה מגלה הרמב"ם את צפונות לבו וכותב "לא אדע בו ס'בה, ואיני יודע לאיזה דבר אייחס אותו עד היום".

בנסיון לגלות את טעם המצוה מציין רבי יעקב חיים סופר בספרו "כרם יעקב" לדברי רבינו האריז"ל בפיוט לסעודת שב"ק "יגלה לן טעמיה דבתריסר נהמיי". ומבואר שלחם הפנים צריך גילוי טעם.

ועל כך מפיית רבינו אברהם אבן עזרא בפיוט המסורתי של שבת "רשם בדת האל חוק אל סגניו - בו לערוך לחם פנים לפניו". כלומר שענין מצוה זו הוא חוק, שאין בו טעם אלא גזרת מלך.

מסילות לאמונה

בצורה שכזו.

והנה עוד דוגמא נוספת הממחישה לנו עד כמה חמור עונשו של אדם הפוגע בתלמיד חכם, ולו גם אם יהיה הפוגע עצמו תלמיד חכם. וכך הגמרא במסכת תענית (דף ט:): מספרת: רב שימי בר אשי, היה רגיל ללמוד לפני רב פפא, והיה רב שימי מקשה הרבה קושיות לרב פפא. יום אחד ראה רב שימי את רב פפא כשהוא נופל על פניו ואומר: "ה' יצילנו! יהי רצון שלא אבוא לידי בושה מחמת קושיותיו של שימי". מה שקרה בעקבות אותו מאורע שנגלה לעיני רב שימי שמאותו יום גזר רב שימי על עצמו שתיקה, ומכאן ואילך לא הטריד את רבו בקושיות.

הגאון רבי חיים זייציק זצ"ל, מעורר על כך וכותב; נתאר לעצמינו אילו היה רב שימי ממשיך להתקיפו בקושיות, מי יודע כיצד היה מסתיים הדבר?! מן השמים היו מתערבים להציל את כבודו של רב פפא, ואין ספק שהיו מוצאים באיזו צורה להשתיקו, והדבר היה מסתיים בצורה לא נעימה, ואולי אף בענין מסוכן וטראגי. או שמא היו סותמים את מעיניי החכמה ומסלקים ממנו את חריפותו.

נפילתו ותפילתו של רב פפא שלא יבוא לידי בושה מחמת קושיותיו של תלמידו - ללא ספק הסעירו את השמים, ומן השמים היו נחלצים לעזרתו כיצד לסלק את הבושה ממנו, ובטרם הגיעה אליו הרעה הוא הבין שיש לרב פפא איזה צער בגינו. ובטרם השתיקוהו

מן השמים, השתיק רב שימי את עצמו.

ועוד בענין זה מובא בספר "אמרי שפר", את המסופר בזהר הקדוש (פרשת שלח) שנכנסו בני הישיבה של מעלה להיכל אחד שבו נמצא המשיח, ודנו תלמיד חכם מסוים שאת שמו אין רשות לגלות. הצטער על כך רבי שמעון בר יוחאי. אמרו לו אל תצטער רבי! [כנראה שרבי שמעון לא היה מורשה להיכנס ולדעת מה גזר הדין]. אמרו לו אותו אדם נידון שיהיה בצער מחוץ לישיבה ארבעים יום, ואחר כך יצערו אותו בדינה של גהינום במשך שעה וחצי!

ועל מה נענש אותו תלמיד חכם?

כל זאת משום שיום אחד היה אחד מחבריו מפרש דברי תורה, וכשהגיע לפסקה אחת ידע אותו נידון שיכשל בה הקורא, ועל מנת להבליט את טעותו - שיתק את הלומדים. ואכן כששתקו החברים שמעו הכל את טעותו של הקורא והוא נתבזה בפניהם. ומשום הביזיון שגרם אותו אדם, דנו אותו בדין קשה כיון שאין הקב"ה רוצה לשאת עוון מהתורה אפילו כחוט השערה.

ובפשטות משמע שהיה הקורא אחד מתלמידי הישיבה, ולא דווקא תלמיד חכם גדול, והפוגע היה אחד מחבריו, ועם כל זאת הואיל ומטרתו היתה לבייש ונענש בצורה כזו חמורה.

ואם כך צא וחשוב המצער או המכפיש, המתכוין לבייש תלמיד חכם על אחת כמה וכמה!

עד כה מיקדנו את מבטינו ביחס המכובד שעלינו לכבד ולהעניק לכל אדם מישראל, וחלילה מלפגוע בכבודו של הזולת או לביישו בכל צורה שהיא.

בשורות הבאות ננסה להעמיק מעט בכבודם של תלמידי חכמים ובני התורה, שכלפיהם אנו מוצאים התחשבות אחרת, חמורה וכואבת יותר. עד שאמרו (שבת קיט:): "אמר רב יהודה אמר רב כל המבזה תלמידי חכמים - אין מרפא למכתו" (וידוע שבזמנינו למחלת הסרטן, אין תרופה. ומפורסם בציבור שאכן בזמנינו נענשו מבזי תלמידי חכמים בעונש כבד וכואב זה).

הזהר הקדוש (בפרשת נשא) אומר, שהקב"ה רוצה בכבודם של צדיקים יותר מכבוד עצמו כמו שמצאנו בירבעם בעת היה מקטר ועובד לעבודה זרה - הקב"ה המתין לו ולא הענישו. אך ברגע שהושיט ידו לעבר עידו הנביא, נתייבשה ידו. ואילו על מה שעבד עבודה זרה לא נענש

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מאות ואלפי יהודים, זכו לנגוע בכפות ידיו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א. חלקם כנותני צדקה, וחלקם כמקבלי הצדקה. היה זה אחד מעמודי העולם שרבי חיים זיע"א אחז בו ברמ"ח איבריו ובשס"ה גידיו: גמילות חסדים.

רבי חיים זיע"א, היה ללא ספק גומל חסדים טובים לעמו ישראל. כאשר הטיל את כל כובד משקלו, דאג ועשה רבות למען פרנסת וכלכלת העניים והנזקקים שבעירו.

סדר יומו היה קבוע מידי יום ביומו; לאחר תפילת שחרית, היה יוצא לפקוד את קבר סבו, הצדיק המקובל רבי חיים הגדול זיע"א, בבית העלמין הישן, את שמו היה תמיד מזכיר בשעה שהיה מברך אנשים. וכך היה אומר למתברכים:

"זכות כבוד קדושת אבא זקני, תגן בעדכם".

לאחר מכן, היה יוצא לבית העלמין החדש, שם היה משתטח על קבר אביו הצדיק הקדוש רבי יהודה (הדאן) זיע"א, ומשם היה חוזר לעיר כשמגמת פניו אל החנויות, שם היה רוכש מצרכי מזון לעניי העיר.

על השמש היה פוקד הצדיק לגשת לבית אשה אלמנה פלונית, או משפחה מסויימת שנמנתה על קהילת הנצרכים בעיר. לזאת הורה להביא בשר ומוצרי מאפה, ולמשפחה זאת ציווה להביא פירות וירקות. כך חילק השמש במצוות הצדיק את כל המזון בין הנצרכים, ומנע חרפת רעב מעניי עירו.

דמותו וזיו פניו ההדורות של הצדיק, היתה חקוקה בלב כל יהודי ויהודי שהגיע למוגאדור:

רבי חיים פינטו זיע"א היה יושב בשערי העיר, וממתין לאורחים שהגיעו מחוץ לעיר, כדי שיזכו ויטלו חלק במצות הצדקה.

והיו גם כאלה שהם היו 'מחפשים' את רבי חיים זיע"א, או שעברו לידו בכוונה תחילה, בכדי שהוא יבקש מהם סכום מסויים לצדקה. וכן ידעו והאמינו, שאם רבי חיים פינטו זיע"א ידרוש מהם כסף לצדקה והם יתנו לו, הרי זו סגולה להצלחה ויעבור עליהם יום טוב מכל הבחינות.

עובדה ידועה ומפורסמת היתה בקרב יהודי מרוקו, כי אם רבי חיים זיע"א יברך אותם עבור מה שנתנו - אותו היום יהיה יום טוב עבורם, ובאותו שבוע הם יראו ניסים ונפלאות.

